

Pozornost

Jeremjáš nese slovo Hospodinovo. Ale je naprosto naivní v běžném životě. A asi to tak mělo být. Řeší základní a nejdůležitější potíž Izraele. Hřích. Izrael to má s Hospodinem rozlité, tak je to třeba vyřešit. A tak se Jeremjáš věnuje věci samotné, nevěnuje se všemu možnému kolem. Všimněte si, později si to ještě připomeneme, v tomto oddílu není žádná Hospodinova řeč.

Je tu ale řeč Jeremjášových odpůrců, kteří mají na všechno propracovanou technologii moci.¹ Budují vztahy a kamarádství. Jezdí na výlety, pijí spolu, nosí si dárky, dělají obchody, vyjdou si vstříc, jeden druhému poradí, telefonují si v přezdívkách, jeden je Kolibřík a jiný Mazánek, usmívají se a vychutnávají si moc. Důležité je mít všude svého člověka:

¹⁸ *Oni* však řekli: Pojd'te, ukujeme proti Jeremjášovi plán. Vždyť knězi nechybí zákon, ani rada mudrci, ani slovo prorokovi. Pojd'te, ubijeme ho jazykem a jeho slovům nebudeme vůbec **věnovat pozornost**. (Jeremjášovo proroctví 18:18)

Důležité je, abychom si všimli, co stojí proti Božímu prorokovi. A co stojí na jeho straně. Proti němu stojí dokonalá mafie, která má obšancováno právo a dovede kohokoliv odsoudit podle platných zákonů. Jedno už, jestli něco provedl a nebo ne. Doslova kují plán. To slovní spojení je zvláštní a mrazí při něm. Kují se jen kovy, takže musíme myslet na zbraně, chystá se boj! Tady jde o život.

Řekli jsme, že mafiáni mají lidi na to, aby cokoliv bylo legální, byť to nebude mravné. Špinavá práce. Někdo to musí udělat. Získat podporu veřejnosti dokáže zajistit další,² nějaký politik či mudrc, a duchovní potvrzení pak zvládne nějaký prorok. Je nutné říci: "Pán to tak chtěl!" V prostředí náboženského státu je třeba umět imitovat Pána Boha. Vždyť se nakonec nepozná, co je skutečné slovo Hospodinovo. Proroci se i tehdy kupovali. Prorokovat dokáže každý!³

Důležitý je cíl, na kterém se spolu mafiáni domluvili: Nebudeme tomu co říká Jeremjáš **věnovat pozornost**. Důkladnou mediální kampaní odvedeme pozornost někam jinam. Zatím nebojují přímo proti Jeremjášovi, na to dojde, ale volí taktiku Jeremjáše nezmiňovat.

Pokud někdo chce v dnešním světě prorazit, je důležité aby dosáhl toho, že se o něm protivník zmíní. Vůbec nevádí, když je to reakce popuzená a zlá. Možná tím lépe. Proto na sebe politici útočí a oplácejí si pozornost. Mafie, která stála proti Jeremjášovi volila taktiku mlčení.

¹ Viz: http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-se-sloufem-o-vyskrtnuti-z-kandidatky-a-vztahu-se-zemanem-108-/domaci.aspx?c=A130924_161316_domaci_kop Článek, ve kterém se rozhovídal Miloslav Šlouf o stylu své práce.

² Úderníci psali dopisy soudu, že zrádci musí zemřít. I dnes jsou lidé, jimž lživé kampaně zničily život, ač nic neudělali.

³ Nebylo to poprvé a ani naposled, kdy se proti prorokovi postavil prorok. Jeremjáš popisuje Boží odpověď na lživé proroctví proroka Chananjáše. Viz v knize, kterou čteme, o několik kapitol později: 27. a 28. kapitola. Podle Knihy Deuteronomium 13:2nn a 18:20-22. Víme, že proroctví se rozsuzují, kdo prorokuje rychle a nechce se nechat rozsoudit, není důvěryhodný. Dnes prorok ve smyslu Staré smlouvy už není. Jsou proroci, kteří aktuálně přinášejí už vyřčené Hospodinovo slovo do aktuální situace. I ti si zaslouží maximální kontrolu.

Jeremjáš s nimi ale nebojuje, on nese slovo Hospodinovo a nevěnování pozornosti je tragickým zločinem nikoliv proti Jeremjášovi, ale proti celému Izraeli. Jako kdyby dnešní politik věděl, že přichází katastrofa a zamlčel to. Namísto toho by varování zamluvil nějakým plácáním hloupých řečí. Zažvanit blbinkami, to je cesta! Jedno už, zda jsou to pobožné řeči či je to debata o péči o pleť a nebo hádky sousedů. Cílem je nevěnovat pozornost a zakecat podstatné věci.⁴ Lze to považovat za chybu našich dvaceti čtyř let svobody. Utekla spousta času hloupým řečením o nepodstatných věcech. Naše děti se bavily, sháněly se jim skvělí učitelé jazyků a matematiky, mimoškolní aktivity, hračky, děti scestovaly svět a přivezly tuny fotografií, ale nerozpoznají politika od populisty. Debata o politice se považovala za nečistou a politizování mládeže za trestné.⁵ A to Bůh bude trestat.

Co s tím má Jeremjáš dělat? Má mlčet a nedráždit? Zavřít se někam do průjezdu a kázat těm, kteří se nechají pozvat? Kdyby šlo jen o Jeremjáše! Jenže tady jde o celý národ. Jeremjáš se obrací v hořkém pláči k Hospodinu. U něj se dožaduje pozornosti. Jeremjáš přece nepřehlížel bolesti lidí, věnoval svůj zájem i mafiánům, modlil se za ně a přál si jejich lidské dobro. Nebojoval bitvy a přijímal je jako bližní. Ale teď jde o hodně! Odhodlal se tedy k odvážné řeči:

¹⁹ Hospodine, **věnuj mi pozornost** a slyš hlas mých protivníků. ²⁰ Cožpak se za dobro odplácí zlem? A přece pro mou duši vykopali jámu! Pamatuj, že jsem stával před tebou, abych se přimlouval za jejich dobro, abych od nich odvracel tvůj hněv. (Jeremjášovo proroctví 18:19-20)

Když nám lidé nevěnují pozornost, je dobře se obrátit k Hospodinu. A Jeremjáš to udělal, přeteklo mu hrdlo, mluví pod tlakem a říká hrozné věci. Přirozeně bychom si představovali, že se má *člověk víry* krotit. Nesmí přehánět a nemá používat ostrá slova. S nepřáteli se má zacházet v rukavičkách a s láskou a nenechat se unést svou bolestí a zraněnou ješitostí. Nepřehání Jeremjáš a nedramatizuje příliš? A nakonec: Není to hřích? Neselhal Jeremjáš, když se domáhá Boží pozornosti a práva? Ale ještě jednou: Tady nešlo jen o Jeremjáše! Jako přes kopírák můžeme číst Jeremjášovo volání mimo proroctví ještě v Pláči (3:58-66) takto:

⁵⁸ Vedl jsi, Panovníku, spory mé duše, vykoupil jsi můj život. ⁵⁹ Viděl jsi, Hospodine, mně *způsobenou* křivdu. Zjednej mi právo! ⁶⁰ Viděl jsi všechnu jejich pomstu, všechny jejich plány proti mně. ⁶¹ Slyšel jsi jejich hanění, Hospodine, všechny jejich plány proti mně. ⁶² Slova mých protivníků a jejich mumlání proti mně *po celý den*. ⁶³ Pohled', *ať* sedí nebo stojí, jsem jejich posměšnou písničkou. ⁶⁴ Odplat' jim, Hospodine, *za to, co vykonali, za skutky jejich rukou*. ⁶⁵ Dej jim

⁴ Přitom věnování pozornosti je klíčová cesta k naději: "Můj synu, **věnuj pozornost** mým slovům, nakloň ucho k mým řečem. Ať nesejdou z tvých očí, střež je v hloubi svého srdce. Neboť jsou životem pro ty, kdo je nalézají, uzdravením pro celé jejich tělo. Víc než cokoliv *jiného* střež své srdce, protože z něj *vycházejí* prameny života." (Kniha Přísloví 4:20-23)

Nebo Izajášovo lkání: "Kdo *je* slepý, ne-li můj otrok, a hluchý tak jako můj posel, *kterého* posílám? Kdo *je* slepý jako *ten*, za něhož *jsem* zaplatil, a slepý jako Hospodinův otrok? Je vidět mnohé, ale **nevěnuješ ničemu pozornost**, uši jsou otevřené, ale neslyší." (Proroctví Izajášovo 42:19-20)

⁵ Bylo by lepší, kdyby se dvakrát či třikrát nechali nadchnout nějakým vyhraněným názorem. Lepší je se spálit, být horký a nebo studený, než aby člověk byl bez názoru a bez orientace. S horlivcem můžete diskutovat. Se člověkem bez názoru můžete mluvit o čemkoliv, ale nikam to nevede.

zatvrzelé srdce, *ať* na ně *dopadne* tvoje kletba. ⁶⁶ Stíhej je s hněvem a vyhlad' je zpod nebes, Hospodine.

Jeremjáše není dobře obhajovat. Všimněte si, ani Hospodin to nekomentuje. Snad je proroka možno chápat, nešlo přece jen o nějaké mafiány, ale jde o celý národ! Ale přesto bych se neodvážil doporučovat Jeremjášovu těžkou řeč bolesti a pláče. Když k ní někdo dospěje, nebrzdím jej. Spíše jej pobídnu aby se vyžaloval Hospodinu. To je bezpečné. Přesněji: Chci říci, že je rozdíl mezi tím, když proti mafiánům použijete mafiánský způsob a podpásové boje pomluvami. A nebo otevřené předání svého boje Hospodinu. Jde o Boží soudy, nejde o lidské zařikání ke zlému. Nejde o to, co s komandem udělá Jeremjáš zlého mafiánům. Jde o to, co mafiánům udělá a nebo neudělá Hospodin. Nejde o proklínání ve jménu Hospodinově. A v tom je ten velký rozdíl, který nesmíme přehlédnout.

²¹ Proto vydej jejich syny hladu. Uvrhni je v moc meče, jejich ženy *ať* se stanou bezdětnými a vdovami, jejich muže *ať* skosí smrt, jejich mládence *ať* ve válce pobije meč. ²² Z jejich domů *ať* je slyšet volání o pomoc, až na ně náhle přivedeš loupežnou hordu, protože vykopali jámu, aby mě polapili a mým nohám nastražili pasti.

²³ Hospodine, ty znáš všechny jejich plány jak mě usmrtit. Nedej se usmířit za jejich vinu a jejich hřích *ať* před tebou není vymazán. *Ať* před tebou klopýtnou, jedné s nimi v čase svého hněvu. (Jeremjášovo proroctví 18:21-23)

Zdá se, že je to nevhodná a zbytečná řeč. Dnes nás nikdo nepronásleduje, nikdo nám nechce uškodit. To bývalo v době totality, ale my jsme jinde. Rádi spolupracujeme s volenými zástupci lidí. Dokonce máme představu, že by nás měla společnost docenit a podpořit. A za minulá příkoří odškodnit.

Ale, co když se to mění a změní? Co když už je to někdy v současnosti za hranou, protože jsme svou spoluprací součástí soukromého byznysu podivných lidí? Nejit do střetu, to není nejlepší strategie. Lepší strategií je opatrnost.

Otázky k debatě:

1. V tomto textu mluví jen lidé. Člověk navyklý slyšet slovo Hospodinovo by si mohl dát pohov. Proč je dobré mlčet, poslouchat partnery a analyzovat jejich slova?
2. Věnovat pozornost. Zdá se, že je to klíčové slovo pro Knihu Přísloví, pro zbožnost Staré i Nové smlouvy. Nejde jen o naši pozornost druhým, a Hospodinu. Ale u Jeremjáše vidíme zápas o Boží pozornost! Všimáte si toho? Co si pod *pozorností* z každé té strany představujete?
3. Jak vychovávat naše děti k tomu, aby se ve světě vyznali? Jak pěstovat politickou gramotnost? Přemýšleli jste o tom? Nebo se máme opravdu stáhnout někde do průjezdu a povídat si navzájem v kroužku, případně s těmi, kdo se nechají pozvat?
4. Umíte naslouchat Jóbovi? V bolesti člověk řekne leccos. Jaké zásady držíte, když máte před Hospodinem jeden druhému pomoci?